

Wijzer in geldzaken Jaarplan 2023

Focus voor meer impact

Inhoud

Inleiding

Terugblik 2022

Pensioen3daagse

Onderwijs en Week van het Geld

Financieel Fitte Werknemers

Onderzoek en Innovatie

Communicatie

03

04

04

05

07

08

10

Plannen in 2023

Onderwijs

Week van het geld

Onderzoek en Innovatie

Websites en content

Pensioen3daagse

Actieplan Consumentenkeuzes

13

13

15

17

19

20

21

Inleiding

Dit jaar viert Wijzer in geldzaken een jubileum. In vijftien jaar tijd hebben we al veel bereikt: de Week van het geld is een begrip in onderwijsland, er is meer erkenning voor en hulp bij geldzorgen op de werkvloer en het percentage Nederlanders dat weet hoeveel inkomen hij of zij na pensionering ontvangt is in 6 jaar tijd gestegen met 10 procentpunt. Toch zijn we er nog lang niet.

De financiële fitheid van Nederlanders, ons doel, wordt momenteel flink op de proef gesteld. De hoge energiekosten en sterk stijgende kosten voor dagelijkse boodschappen raken ieders portemonnee. Het maakt financiële veerkracht tot een belangrijk maatschappelijk thema: hoeveel economische tegenslag kunnen huishoudens zelf verwerken en wanneer en op welke manier moet de overheid ondersteuning bieden?

Maar financiële veerkracht gaat niet alleen over het hier en nu. In het debat over het toekomstige pensioenstelsel, dat in een laatste fase lijkt te zijn gekomen, is er veel aandacht voor groepen die in het huidige stelsel te weinig pensioen opbouwen en de keuzes die mensen straks in het nieuwe stelsel zelf moeten maken. Het zijn ontwikkelingen die nog eens extra onderstrepen wat het belang is van ons werk. We willen dat mensen financieel fit zijn in het heden, financieel weerbaar zijn als het even tegen zit én tegelijkertijd oog houden voor een gezonde financiële toekomst. In het Engels is dat mooi verwoord in drie met elkaar samenhangende stadia van een gezond financieel leven: *today, rainy day* en *one day*.

Deze leidraad komt terug in alles wat we doen. Door aandacht voor financiële vaardigheden in het onderwijs te stimuleren geven we kinderen een goede basis mee voor het maken van gezonde financiële keuzes. Eenmaal volwassen zijn wij er voor toegankelijke informatie over de financiële gevolgen van levensgebeurtenissen en veranderende overheidsregels en activeren we Nederlanders om aan de slag te gaan met hun pensioen. Daarbij vergaren we ook steeds meer kennis over onze doelgroepen en de randvoorwaarden die nodig zijn om onze boodschap te laten landen. Ook het komend jaar verdiepen we ons om meer inzicht te krijgen in de invloed van financiële stress op het maken van geldkeuzes en de vraag waarom het moeilijk blijkt om hulp te vragen bij beginnende geldzorgen.

Een jubileum noopt bovendien tot introspectie. Terwijl onze opdracht springlevend is, is in de afgelopen vijftien jaar de omgeving van het platform zelf ook veranderd. Er zijn andere organisaties en samenwerkingsverbanden bijgekomen die op hun manier werken aan de financiële gezondheid van Nederlanders. Dit roept de vraag op met welke inhoudelijke focus Wijzer in geldzaken de meeste meerwaarde biedt en hoe platform zich verhoudt tot andere initiatieven. We zullen het komend jaar dan ook aangrijpen voor een strategische analyse van de huidige positie van het platform en onze inhoudelijke focus voor de komende jaren verder aanscherpen.

Terugblik

Pensioen3daagse 2022

De 12de Pensioen3daagse bestond in 2022 uit activiteiten van werkgevers, pensioenfondsen en andere partners met als thema: 'Later goed geregeld? Check het nu!'

Die oproep blijft nodig, want uit ons onderzoek blijkt dat veel werknemers te laat in actie komen voor hun pensioen. Zo vond in 2022 80% van de Nederlanders bij de start van hun huidige baan andere arbeidsvoorwaarden belangrijker. Eenmaal de 55 gepasseerd heeft 1 op de 5 werknemers daar achteraf spijt van. Circa 3 op de tien 55-plussers vindt dat ze beter eerder hadden kunnen beginnen met zich verdiepen in de eigen pensioensituatie. Met onder meer deze cijfers wisten we media te interesseren voor de Pensioen3daagse, die dit jaar toevallig samenviel met de eerste

behandeling van de Wet Toekomst Pensioenen in de Tweede Kamer. De combinatie van redactionele aandacht in de pers, radio-commercials en advertenties op sociale media en websites genereerde veel aandacht voor het onderwerp pensioen.

Uit ons evaluatieonderzoek onder de beroepsbevolking (30-67 jaar) blijkt dat maar liefst 48% van de 30-55-jarige en 53% van de 55-65-jarige beroepsbevolking actie heeft ondernomen ten aanzien van hun pensioen of dit van plan is te doen in navolging van de aandacht voor het onderwerp pensioen rondom de Pensioen3daagse. Dit zien we terug in de cijfers van pensioenfondsen en pensioenverzekeraars: in de vier weken rond de Pensioen3daagse steeg het aantal bezoekers van de persoonlijke omgevingen op de verschillende websites gemiddeld met 53%.

We weten dat werknemers hun werkgever zien als een belangrijke bron van informatie over hun pensioenregeling. Daarom hebben we werkgevers in aanloop naar de Pensioen3daagse geprikkeld om actief met hun werknemers aan de slag te gaan. Het resultaat was dat 110 organisaties deelnamen aan de Pensioen3daagse, waaronder enkele grote nieuwe partijen.

Het symposium 'Actief, actiever, geactiveerd' met de uitreiking van de PensioenWegwijzer 2022 was volgeboekt met 150 pensioencommunicatie- en gedragsprofessionals. In de evaluatie steeg de beoordeling van deze dag naar een ruime 8. Ook de opgedane inspiratie en 'het in de praktijk toepassen van deze inzichten' scoorden volgens de evaluatie beter dan in 2021.

Met mediapartner De Telegraaf organiseerde Wijzer in geldzaken een helpdesk voor lezersvragen over pensioen. Pensioenexperts beantwoordden in drie dagen ruim vijfhonderd vragen. Naast vragen over het nieuwe pensioenstelsel waren er veel vragen over de invloed van levensgebeurtenissen (zoals scheiden, overlijden en wonen in het buitenland) op het pensioen.

Tijdens deze editie van de Pensioen3daagse werd er voor het eerst ook een algemeen publieksevenement georganiseerd. Deze vond plaats in Scheveningen waar we mensen letterlijk op de hoogte wilden brengen van hun pensioen. Voorbijgangers maakten na het invullen van de online pensioentool 'Later goed geregeld' een rondje in het reuzenrad en kregen de mogelijkheid om vragen te stellen aan een pensioenexpert.

Onderwijs en Week van het geld

Tijdens de Week van het geld 2022 stond met het thema 'Van doekoe tot digi' de digitalisering van geldzaken centraal door middel van online en offline activiteiten.

Zo stond er dagelijks een nieuwe aflevering van het Week van het geld journaal online, waarin experts en kinderen vertelden over de invloed van digitalisering op geldkeuzes. Docenten in het basisonderwijs konden een speciaal ontwikkelde doe-krant bestellen vol met opdrachten over geldthema's en voor het mbo was er een magazine waarin experts en jonge ervaringsdeskundigen vertelden over de kansen en risico's van de digitalisering van geldzaken.

Na twee edities van de Week van het geld met corona-beperkingen

konden gastdocenten in 2022 weer naar de scholen. Er werden tussen 28 maart (opening Week van het geld 2022) en de zomervakantie zo'n 2.650 gastlessen gegeven, waarvan zo'n 400 op het mbo.

In 2022 werd het mbo voor het eerst een volwaardige doelgroep naast het primair onderwijs door o.a. een breed aanbod van gastlessen. De AFM ontwikkelde speciaal voor deze Week van het geld een nieuwe gastles over beleggen en speculeren en DNB actualiseerde de bestaande les 'Hoe word je rijk'?

Rotterdam was in 2022 de eerste officiële gaststad van de Week van het geld door plaats te bieden aan de openingsbijeenkomst waarin Rotterdamse scholieren een rol speelden. Gedurende de week was de Hofpleinfontein verlicht in de kleuren van Wijzer in geldzaken. Mede dankzij de promotie via VNG en Geldfit sloten dit jaar 51 gemeenten aan met een lokale Week van het geld.

Het belang van financiële educatie kreeg veel media-aandacht in krantenberichten, op diverse websites en in een item in het Jeugdjournaal. Zo was er onder andere een live radio-uitzending van jongerenzender FunX waarin onze erevoorzitter in gesprek ging met jongeren en hulpverleners over geldproblemen.

Basisonderwijs

Uit ons evaluatieonderzoek blijkt dat 85% van de leerkrachten in de bovenbouw van het basisonderwijs de Week van het geld kent. Dit jaar deed 27% van hen mee. In 2021 was dit 25%. Het gebrek aan tijd was een belangrijke factor om niet deel te nemen aan de Week van het geld. Van de deelnemende leerkrachten maakte 59% gebruik van de doorlopende leerlijn van Wijzer in geldzaken en 45% keek het dagelijkse Week van het geld journaal.

De drie gastlessen werden met gemiddeld een 8 als zeer positief gewaardeerd. Meer dan de helft van de leerkrachten die meedoen heeft de doe-krant besteld. De Week van het geld wordt door de deelnemende leerkrachten met een 7,6 beoordeeld. Van de

leerkrachten die de Week van het geld kennen is 80% van plan om (ook) na de Week van het geld aandacht te besteden aan het leren omgaan met geld.

Mbo

In het mbo kent 41% van de docenten burgerschap de Week van het geld. Dit jaar deed 22% van hen mee. Het tijdstip in het jaar en het gebrek aan tijd zijn belangrijke factoren om niet deel te nemen aan de Week van het geld. Van de deelnemende leerkrachten maakte met 55% ruim de helft gebruik van eigen lessen.

De vijf mbo-gastlessen werden met cijfers tussen de 7 en 8 gewaardeerd. Iets meer dan twee derde van de docenten heeft de Geldspecial besteld of de gastdocent heeft deze uitgedeeld. De Week van het geld wordt door de deelnemende docenten met een 7,3 beoordeeld. Van de docenten die de Week van het geld kennen is 92% van plan om (ook) na de Week van het geld aandacht te besteden aan het leren omgaan met geld.

Met de lessen uit de vorige editie is gestart met de voorbereiding op de Week van het geld 2023. Ter voorbereiding is voor de grootste onderwijsbeurs van Nederland, de Nationale Onderwijs Tentoonstelling (NOT) die in januari 2023 wordt gehouden, een beleving uitgedacht rondom het thema 'verleiding'. Een hologram van een scholier vertelt docenten over financiële verleidingen die zij op jonge leeftijd al ervaart en vraagt hen om haar en haar leeftijdsgenoten te helpen door met de klas mee te doen aan de Week van het geld.

Daarnaast is in aanloop naar de Week van het geld het gastlessen-systeem vernieuwd. Met dit systeem kunnen docenten een gastles aanvragen over leren omgaan met geld. Aangesloten organisaties kunnen hun gastdocenten aan deze aanvragen koppelen. Het systeem is dit jaar uitgebreid met het mbo. Daarnaast kan men nu tussen de verschillende gastlessen kiezen en is het hele systeem qua design en workflow verbeterd.

Financieel fitte werknemers

Het afgelopen jaar markeerde het 5-jarig bestaan van het project Financieel fitte werknemers. De interesse in de rol van werkgevers bij

geldzorgen op de werkvloer is in 2022 duidelijk toegenomen. Dit komt doordat ook werkenden vaker te maken krijgen met geldzorgen kregen. Dit werd bevestigd in geldgesprekken op straat en bleek ook uit een onderzoek dat we in het najaar deden onder HR-professionals

en leidinggevend: driekwart (76%) van de HR-professionals gaf hierin aan te maken te hebben met medewerkers met financiële problemen.

In november 2022 startten we daarom een mediacampagne voor werkgevers. De campagne bestond uit 10 tips voor werkgevers, ondersteund door radiospotjes, artikelen in vakbladen en 5 nieuwe video's waarin werkgevers vertellen over hun aanpak. De radiospotjes hebben 2,5 miljoen luisteraars bereikt in de leeftijd 30-55 jaar. Er zijn artikelen verschenen in diverse media en RTL Nieuws wijdde een item aan de campagne. Ook zijn online banners en advertenties ingezet; de gehele campagne heeft ca. 140.000 extra bezoekersklikken op advertenties gegenereerd.

Als onderdeel van de campagne Financieel fitte werknemers vertelde HR-directeur Marco Gramser op welke manier CSU, het grootste

schoonmaakbedrijf van Nederland, werknemers met geldzorgen helpt. Dankzij een budgetcoach, workshops voor leidinggevend en HR en een telefonische helpdesk verminderde de geldstress bij de werknemers én werd het aantal loonbeslagen flink verlaagd. Ook ontwikkelde CSU in samenwerking met haar werknemers een boekje met bespaartips speciaal voor alle collega's.

De campagne viel samen met de lancering van de nationale coalitie financiële gezondheid: een initiatief van SchuldenlabNL met een groep grote werkgevers, die samen aan de slag gaan met geldzorgen op de werkvloer. De website financieelfittewerknemers.nl van Wijzer in geldzaken is een van de instrumenten die werkgevers wordt aangereikt, samen met die van Geldfit en Nibud.

Inmiddels staan honderd werkgevers en brancheorganisaties met hun praktijkvoorbeeld op [Financieelfittewerknemers.nl](https://financieelfittewerknemers.nl). Daarnaast is extra informatie toegevoegd over het rondkomen bij hoge prijzen en het bereiken van laaggeletterde medewerkers met geldzorgen.

Er is ook oog voor de aanpak van andere instanties, bijvoorbeeld de Nibud e-learning ‘aan de slag met je geldzaken’ en de financiële gezondheidscheck die het Nibud heeft ontwikkeld.

Tot slot zijn er ook in 2022 door vele organisaties sessies voor werkgevers georganiseerd, waaraan Wijzer in geldzaken een inhoudelijke bijdrage leverde. Ook is er met veel werkgevers en brancheorganisaties meegedacht over het bieden van een helpende hand in geval van geldzorgen.

Onderzoek en innovatie

Dit jaar is de zesde meting van de [Pensioenmonitor](#) uitgevoerd. Naast het genereren van persaandacht rondom de start van de Pensioen3daagse, laat dit onderzoek ook trends zien die zich heel geleidelijk manifesteren. In bijna 10 jaar tijd is de pensioen kennis van Nederlanders stukje bij beetje gestegen, terwijl ook houding en gedrag ten aanzien van pensioen significante verbeteringen laten zien.

Uit de Pensioenmonitor blijkt dat op dit moment 43% van de Nederlanders weet hoeveel inkomen hij/zij na pensionering zal ontvangen. Zes jaar geleden was dat nog 33%. Daarnaast blijken mensen beter op de hoogte van de mogelijkheden om pensioen op te bouwen. In 2013 was 33% daarvan goed op de hoogte, terwijl dat in 2022 op 39% ligt.

Met onze inspanningen voor meer en betere financiële educatie werken we aan de financiële fitheid van alle Nederlanders, maar die verantwoordelijkheid kunnen we niet alleen bij het individu leggen. Het is ook de verantwoordelijkheid van overheden en financiële instellingen om de (online) keuzeomgeving zo aan te passen en het contact met burgers en/of klanten zo vorm te geven dat mensen makkelijker en eerder gezonde financiële keuzes maken.

De [platformbijeenkomst](#) op 23 juni 2022 stond dit jaar dan ook in het teken van de gedragsexperimenten die financiële instellingen met dit doel uitvoeren als onderdeel van het Actieplan Consumentenkeuzes. In 2022 zijn er dertien nieuwe initiatieven aangesloten bij het Actieplan. Onderdeel van de platformbijeenkomst was een

gedragmarkt, waar ervaringen en gedraginzichten werden uitgewisseld om zoveel mogelijk partijen in de financiële sector te inspireren om ook gezonde financiële keuzes te faciliteren en te leren van elkaars gedragsexperimenten. Ook is in 2022 de website aangescherpt om de gedragsinitiatieven beter zichtbaar te maken.

Het Verbond van Verzekeraars experimenteert als onderdeel van het actieplan consumentenkeuzes met het doorverwijzen van klanten met geldproblemen naar organisaties die kunnen helpen bij geldzorgen, zoals Geldfit. De resultaten van enkele verzekeraars wezen uit dat communicatie in geval van betalingsproblemen vaak te ingewikkeld is blijkt voor mensen die hun hoofd vol hebben van geldzorgen. Het meest effectief bleek een hele simpele sms: die interventie zorgde ervoor dat 17 procentpunt vaker hulp werd gezocht.

Het is belangrijk om niet alleen over, maar juist ook met financieel kwetsbare groepen te praten. Ook in 2022 zijn we in drie verschillende deelonderzoeken op straat in gesprek gegaan met [mensen die geldzorgen](#) hebben. In 2021 en 2022 hebben we in totaal #130 straatinterviews verricht in samenwerking met TrueTalk, op de Tilburgse kermis, [de Haagse markt](#) en bij een mbo in Rotterdam.

“Ik zou zelf niet om een budgetcoach vragen, maar als het wordt aangeboden door bijvoorbeeld de werkgever zou ik het wel accepteren.”

In geldgesprekken op straat spraken we uitgebreid met 20 werknemers die geldzorgen hebben of hebben gehad. Daaruit bleek bijvoorbeeld dat de werkgever niet de eerste is aan wie mensen denken om hulp te vragen. Het is een grote stap voor de geïnterviewden om zelf te beginnen met hun leidinggevende te spreken over financiële problemen. De drempel om hulp te vragen zou lager liggen als de leidinggevende zelf de eerste stap zet. Hulp accepteren is immers makkelijker dan hulp vragen. De website [financieelfittewerknemers.nl](#) geeft werkgevers tips om het gesprek aan te gaan en zo stress, ziekteverzuim en concentratieverlies door geldzorgen te voorkomen.

Communicatie

Communicatie staat centraal in onze missie om financiële fitheid in Nederland te bevorderen. De website [www.wijzeringeldzaken.nl](#) levert hier een belangrijke bijdrage aan met laagdrempelige en betrouwbare informatie, tools, tips en checklists. In de afgelopen jaren trok onze website miljoenen bezoekers.

We blijven werken aan het toegankelijker maken van informatie over geldzaken. Ter ondersteuning van de Pensioen3daagse maakten we over de belangrijkste levensgebeurtenissen drie laagdrempelige animatievideo's en herschreven we de bijbehorende teksten.

Na de zomer lanceerden we met het ministerie van Financiën de 'Slim in Crypto' campagne om jongeren te informeren over beleggen in cryptovaluta en de mogelijke risico's daarvan. De campagne bestaat uit video's in de stijl van influencers die jongeren cruciale tips geven om, als zij crypto's willen kopen, dat verstandig te doen. De

informatie daarover is ook ondergebracht op een [permanente webpagina](#). Middels de online campagne zijn veel jongeren bereikt (900 duizend via YouTube, ruim 1 miljoen via Twitch en 700 duizend via Snapchat).

'Wil jij met één simpele crypto trick rijk worden? Veel influencers beloven dit. Maar deze beloftes zijn vaak scams. Als het te mooi klinkt om waar te zijn, dan is dat ook zo. Stap niet in crypto voor snelle miljoenen. Blijf realistisch. Slim in crypto met elke klik, dat is SIC'

De eindejaarstool 'Wat betekent dit voor mij' waarin de veranderingen op financieel gebied voor het nieuwe jaar op een rij worden gezet, werd door ca. 90 duizend bezoekers compleet ingevuld, waar dat een jaar eerder ca. 30 duizend was. Daarmee resulteerde 32% van de gestarte tools ook daadwerkelijk in een overzichtspagina met persoonlijke tips. Dat is 10 procentpunt hoger dan vorig jaar.

In 2022 hebben we vier keer proactief de publiciteit gezocht met de uitkomsten van publieksonderzoek dat in opdracht van Wijzer in geldzaken werd verricht. De onderwerpen betroffen: jongeren en de toegenomen digitalisering van geld, pensioen en levensgebeurtenissen, geldstress op de werkvloer en goede financiële voornemens. De onderzoeksresultaten zijn verschenen in diverse media, waaronder de Telegraaf, RTL Nieuws, AD, Het Jeugdjournaal, het FD, de Volkskrant en Nu.nl.

Voor de Week van het geld deden we onderzoek onder $n=1.000$ mbo-jongeren over de invloed van de digitalisering van geld op hun geldkeuzes. Hieruit bleek dat 40% van de studenten zo nu en dan tot vaak op afbetaling koopt, en dat 36% van deze groep aangeeft dat het soms tot vaak voorkomt dat ze niet op tijd kunnen terugbetalen. Bij het opstellen van de vragenlijst maakten we optimaal gebruik van de expertise van onze partners.

Wijzer in geldzaken wordt daarnaast geregeld door journalisten benaderd met vragen over geldzaken en heeft gedurende het jaar meegewerkt aan verschillende artikelen en uitzendingen over uiteenlopende geldonderwerpen. Deze verschenen onder andere bij Editie NL, Radio 1, Radio Rijnmond, het Algemeen Dagblad en Nu.nl. De Goed met geld-podcast besteedde afleveringen aan de Week van het geld en de Pensioen3daagse.

De Telegraaf
**RISICO OP TEKORT
GELDKENNIS MBO**
Oud-AFM-baas: 'Leer dat geld niet gratis is'

**Onzekerheid én onbekendheid met
pensioen: 'Als blijkt dat je er niet
slecht voor staat, is dat een zorg
minder'**

RTLnieuws
**Meer oog voor geldstress op de
werkvloer: 'Uit de verdomhoek halen'**

Plannen kernprojecten 2023

Onderwijs

Eind januari staat Wijzer in geldzaken met een stand op de Nationale Onderwijstentoonstelling om het belang van financiële educatie in het primair onderwijs te benadrukken. We geven bekendheid aan Wijzer in geldzaken en de Week van het geld, met als doel om zoveel mogelijk docenten aan te zetten tot deelname aan de Week van het geld 2023. Ook promoten we www.geldlessen.nl en de activiteiten en lesmaterialen van onze partners, om duidelijk te maken dat het heel het jaar mogelijk is om aandacht te besteden aan financiële vaardigheden.

Met het oog op het thema en tegeltjeswijsheid 'Bedwing de bling' bieden we bezoekers op onze stand een belevenis die hen duidelijk moet maken met welke financiële verleidingen kinderen al op jonge leeftijd te maken hebben - denk aan influencers, game-upgrades waarvoor je alleen nog even moet betalen en online reclames die precies weten in te spelen op de voorkeuren van de gebruiker.

Bezoekers van onze stand gaan daarnaast naar huis met een poster die terug op school direct gebruikt kan worden voor een geldles met als hoofdvraag: welke tegeltjeswijsheid gebruiken leerlingen zelf om verleidingen het hoofd te bieden?

We werken aan een strategie die minder afhankelijk is van ontwikkelingen op het vlak van het onderwijscurriculum, en waarmee we aansluiting vinden bij partijen met een breed bereik binnen het onderwijs om structurele financiële educatie aan te jagen. We breiden ons netwerk van enthousiaste docenten in het basisonderwijs en mbo in 2023 uit en zetten zoveel mogelijk docenten in als ambassadeurs van de boodschap van Wijzer in geldzaken. Door docenten in te zetten als klankbord willen we beter op de onderwijsbehoefte inspelen.

We organiseren een mbo-docentendag die we gebruiken om onze kennis over geldproblemen te delen, de problematiek van jongeren beter te begrijpen en ons aanbod te verbeteren. We blijven daarnaast actief in het onderwijsveld met het geven van presentaties over financiële educatie, denken mee met partijen die aan de slag willen met geldlessen en zijn actief met stands op verschillende onderwijsbeurzen.

Het kabinet zet bij de aanpak van geldzorgen, armoede en schulden onder meer in op financiële educatie. Doel is om alle kinderen en jongeren via school, maar ook daarbuiten, financiële basiskennis en vaardigheden mee te geven waardoor op de lange termijn geldzorgen en armoede worden tegengegaan. Wijzer in geldzaken is aangesloten op de uitvoering van deze aanpak en draagt daaraan bij met haar expertise, netwerk en kanalen.

Week van het geld

Het jongerenbrein is volop in ontwikkeling en is daardoor heel vatbaar voor verleidingen. Tijdens de 12de Week van het geld in 2023 staat met het thema 'Bedwing de bling' de vraag centraal hoe je met die verleiding omgaat. En dat is belangrijk, want 'bling' is overal in de vorm van luxeartikelen die we niet direct nodig hebben, maar wel graag willen hebben. 'Bedwing de bling' is een hoofdadvis dat op een tegeltje past en waar kinderen zelf varianten op kunnen bedenken. Het is natuurlijk prima om soms aan verleiding toe te geven – geld is immers een middel om dromen te verwezenlijken – maar weten om te gaan met verleiding is een goed begin voor iedereen die geld wil overhouden voor andere zaken.

De Week van het geld draait in de eerste plaats om het creëren van brede bewustwording binnen het onderwijs over het belang van structurele aandacht voor financiële vaardigheden. Met laagdrempelige activiteiten willen we leerkrachten motiveren en faciliteren tijd te besteden aan het aanleren van financiële vaardigheden. Enkele van de beoogde resultaten zijn dat minimaal 95% van de leerkrachten in het basisonderwijs de Week van het geld kent en dat 90% van hen financiële vaardigheden een belangrijk onderwerp in de klas vindt. In het mbo willen we verder groeien door minimaal 1.000 gastlessen te laten plaatsvinden en ervoor te zorgen dat minimaal 50% van de docenten Burgerschap van plan is om vaker in de klas aandacht te besteden aan financiële vaardigheden.

Een belangrijke basis voor deze editie van de Week van het geld is de modernisering van ons gastlessensysteem. Die maakt het voor

scholen en de partners van Wijzer in geldzaken makkelijker om gastlessen en scholen te matchen.

Voor gastdocenten in het basisonderwijs ontwikkelen we deze keer een creatieve gadget: tegeltjes waarmee leerlingen hun eigen tegeltjeshed kunnen knutselen. Ook bieden we de gastdocenten een korte themavideo waarmee ze de gastlessen makkelijk kunnen starten.

Mbo-docenten kunnen tijdens de komende Week van het geld kiezen uit maar liefst acht gratis gastlessen. Naast de bekende gastlessen 'Nu voor later' (Pensioenfederatie), 'Beleggen en speculeren' (AFM), 'Hoe word ik rijk?' (DNB), '18+? Verzekeren dus!' (Zorgverzekeringslijn) is er

nieuw aanbod met 'Heb jij het LEF om gehaaid met je geld om te gaan!' (Stichting LEF), Zelfverzekerd! (Verbond van Verzekeraars) en 'Ken je bankzaken' (NVB). Ook nieuw is de door de Belastingdienst ontwikkelde gastles over het doen van Belastingaangifte: 'Laat geen geld liggen'.

In 2022 was onze geldspecial voor het mbo snel 'uitverkocht'. Daarom ontwikkelen we opnieuw een gratis magazine dat gericht is op kennis en gedrag en waarin we ook ruimte bieden voor de boodschappen van onze partners. We verdiepen het thema financiële verleiding en stellen daarbij de leerdoelen van het Nibud centraal.

Met de opening van de Week van het geld op 27 maart geven we samen met alle partners ook een symbolisch startschot van de gastlessen.

Gemeenten spelen een belangrijke rol bij het stimuleren van scholen om mee te doen en zijn veelal zelf actief bij het aanpakken van geldzorgen van jongeren. Samen met VNG zullen we ook dit jaar actief gemeenten werven om aan te haken met een lokale Week van het geld. Gemeente Utrecht is de gaststad van de Week van het geld 2023.

Na een eerste samenwerking vorig jaar zullen we ook tijdens de komende editie van de Week van het geld de krachten bundelen met radiozender FunX om jongeren te bereiken. Naast radio-aandacht voor het thema door de redactie organiseren we samen met FunX en de gemeente Utrecht op vrijdag 31 maart een slotevenement voor mbo studenten waarbij jongeren, experts en beleidsmakers in gesprek gaan over geldzaken.

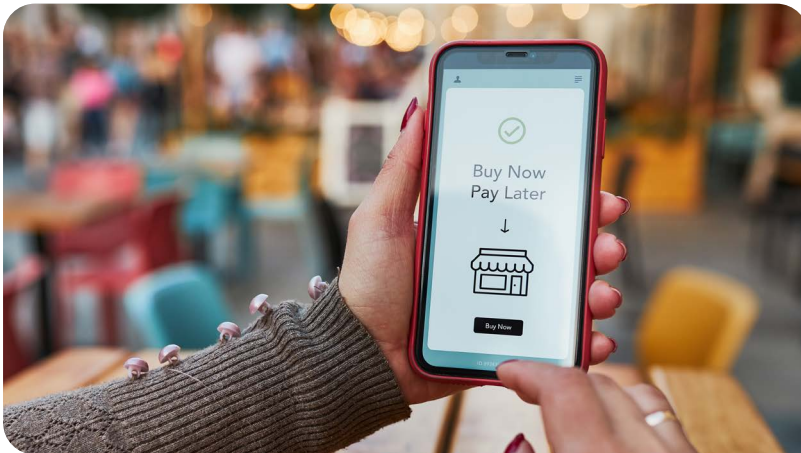
Met een vernieuwde communicatiestrategie willen we ervoor zorgen dat we ook in de periode buiten de Week van het geld de aandacht vestigen op het belang van financiële vaardigheden. Dat doen we onder andere door meer kennis met de doelgroep te delen, drempels weg te nemen om in actie te komen en met ambassadeurs in het onderwijs te werken.

Onderzoek en innovatie

Onderzoek en innovatie blijven ook het komende jaar speerpunten voor Wijzer in geldzaken. Voorafgaand aan onze projecten voeren we onderzoek uit om actuele kennis te vergaren, waarmee we eveneens de media willen verleiden om aandacht te besteden aan onze activiteiten. Achteraf meten we hoeveel mensen we hebben bereikt en welke (gedrags)effecten onze activiteiten hebben gehad. Dat vormt de basis voor onze aanpak in het volgende jaar. Ook is onderzoek nodig om te kunnen innoveren binnen onze kernprojecten.

Ook is Wijzer in geldzaken met een initiatief aangehaakt bij het Actieplan Consumentenkeuzes. Samen met het Kenniscentrum Psychologie en Economisch Gedrag onderzoeken we hoe we kunnen voorkomen dat mensen met beginnende geldzorgen afglijden

richting geldproblemen. Waaraan hebben mensen behoefte die geldzorgen nog maar net voelen aankomen? Aan de hand van gedragsexperimenten onderzoeken we hoe we juist deze groep kunnen prikkelen om vroeg in actie te komen. Voorkomen is immers beter dan genezen. We werken daarbij samen met Geldfit dat de doelgroep een belangrijk hulpkanaal biedt.

Door de aanhoudende inflatie en hoge energiekosten moeten veel Nederlanders hun inkomsten en uitgaven nog eens goed bekijken en hulp vragen als ze er zelf niet uitkomen. Maar hoe bereiken we met deze boodschap Nederlanders die niet uit de voeten kunnen met een website of online tool? Samen met public designbureau Muzus ontwikkelen we een product of beleving waarmee we informatie en hulpmiddelen over geldzaken tastbaar en dichtbij maken voor financieel kwetsbare groepen. De aftrap van het project was in 2022, de oplevering van het project zal in 2023 plaatsvinden.

Samen met het Kenniscentrum Psychologie en Economisch Gedrag van de Universiteit Leiden onderzoeken we in De Nationale Monitor Geldzorgen hoe het financieel gaat met Nederlanders. Over welke geldzaken maken ze zich zorgen? Hoeveel financiële stress ervaren zij en hoe financieel weerbaar zijn zij? Omdat dat in roerige tijden snel kan veranderen meten we dit ieder kwartaal bij een grote en representatieve steekproef van Nederlandse huishoudens. Zo krijgen we zicht op schommelingen door actuele veranderingen in de omgeving van Nederlanders, zowel in hun eigen leven als ontwikkelingen die in Nederland of elders in de wereld spelen. De Nationale Monitor Geldzorgen komt in de plaats van de tweejaarlijkse Monitor financieel gedrag, die een te statisch beeld gaf.

In de afgelopen twee jaar sprak Wijzer in geldzaken met 130 mensen op straat over geld(problemen). In deze geldgesprekken spraken we bijvoorbeeld met werknemers over hun geldzorgen, met flexwerkers en zzp'ers over pensioen en met mbo-studenten (niveau 1 en 2) over de stap naar financiële zelfstandigheid. In 2023 brengen we de opbrengsten van deze gesprekken onder de aandacht van onze partners, van beleidsmakers en zoveel mogelijk anderen die zich zouden moeten afvragen hoe een grote groep Nederlanders naar geldzaken kijkt en wat hen helpt om in actie te komen op het gebied van financiën. We zullen daarbij gebruik maken van de [10 bouwstenen](#) die we eerder ontwikkelden om kwetsbare groepen te bereiken en te helpen.

Websites en content

Wijzigingen van overheidsregels veranderen in veel gevallen de geldsituatie van Nederlanders, maar het is vaak moeilijk in te schatten welk effect ze precies op de portemonnee hebben. Met de jaarlijkse ‘Wat betekent dit voor mij?’-campagne biedt Wijzer in geldzaken een unieke tool die voor de jaarwisseling laat zien wat veranderingen in de wetten en regels op 1 januari betekenen voor een individueel huishouden. Na een update van de tool zal deze eind 2023 weer worden ingezet om Nederlanders te helpen zich klaar te maken voor 2024.

De websites van Wijzer in geldzaken zijn cruciaal voor effectieve communicatie van alle informatie, kernprojecten en platform-activiteiten. We willen met de hoofdwebsite [Wijzeringeldzaken.nl](https://wijzeringeldzaken.nl) een wegwijzer zijn naar betrouwbare financiële informatie en mensen aan de hand van levensgebeurtenissen tips geven voor een gezond financieel leven. Het is daarbij van belang dat de websites voor iedereen begrijpelijk en toegankelijk zijn. We zetten ons in voor verdere optimalisatie van de websites door de inhoud, uitstraling en vindbaarheid (van online rekenhulpen) te verbeteren. Ook zorgen we dat het woordgebruik op B1 niveau is.

We voeren een contentstrategie voor de websites en socials om mensen te helpen financieel fit te worden en te blijven. Daarbij willen we vaker met onze content aansluiten bij actuele ontwikkelingen die geldvragen opleveren.

Het project Financieel fitte werknemers belandt na vijf jaar in een fase waarin we ons primair richten op het vindbaar en bruikbaar houden van de website financieelfittewerknemers.nl. De website is bruikbaar voor werkgevers, brancheverenigingen en voor iedereen die werknemers een helpende hand wil bieden bij geldzorgen. Zoals de nationale coalitie financiële gezondheid, die zich op initiatief van SchuldenlabNL richt op het activeren van werkgevers.

Pensioen3daagse

Op basis van de uitkomsten van de evaluatie kijken we samen met de expertgroep met een frisse blik naar de activiteiten en de visuals die we inzetten tijdens de Pensioen3daagse. Het doel blijft om zoveel mogelijk Nederlanders te activeren om met hun pensioen aan de slag te gaan. De primaire doelgroep is de beroepsbevolking in de leeftijd 30-55 jaar. We zoeken samen met de expertgroep naar vernieuwende manieren om de doelgroep tot actie aan te zetten en te informeren over (nieuwe) pensioenkeuzes. Ook kijken we naar de effectiviteit van de huidige pensioentool.

Ook in 2023 blijft de samenwerking met de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars cruciaal om nog meer pensioenfondsen en -verzekeraars te activeren mee te doen aan de Pensioen3daagse. Deze koepelorganisaties zijn immers bij uitstek in staat zijn om hun achterban in actie te laten komen. We meten ook hoeveel meer mensen tijdens de Pensioen3daagse inloggen in hun persoonlijke omgeving bij hun pensioenfonds of pensioenverzekeraar en willen daarbij hoger uitkomen dan het resultaat in 2022. Toen was het aantal unieke bezoekers 51% hoger vergeleken met het bezoek 8 weken voor de Pensioen3daagse.

We maken het voor werkgevers zo makkelijk mogelijk om mee te doen aan de Pensioen3daagse, want zij worden door werknemers als een belangrijke bron van pensioeninformatie gezien.

Met de uitreiking van de Pensioenwegwijzer stimuleren we innovatieve pensioencommunicatie en delen we belangrijke inzichten

over pensioenactivatie binnen de sector. We laten onszelf ook door deze inzichten inspireren bij het vormgeven van een activiteit waarmee we in het publieke domein mensen activeren om op de hoogte raken van hun verwachte pensioen.

Samen met de expertgroep beslissen we op welke manier we tijdens de Pensioen3daagse aandacht besteden aan het nieuwe pensioenstelsel. Voor het verder optuigen en concretiseren van de precieze plannen voor 2023 is de input van de nieuwe projectleider van de Pensioen3daagse van belang. Bij het ter perse gaan van dit jaarplan was deze functie nog niet ingevuld.

Actieplan Consumentenkeuzes

In het actieplan zijn inmiddels ongeveer 50 organisaties aangesloten die werken aan 27 initiatieven. Dertien van deze initiatieven zijn vorig jaar juni aangekondigd tijdens de platformbijeenkomst van Wijzer in geldzaken.

We verwachten dat de uitkomsten van al deze initiatieven nieuwe inzichten zullen opleveren die relevant kunnen zijn voor heel de financiële sector. Samen met onze partners willen we ons in 2023 richten op het delen van die inzichten uit het actieplan.

De beste ideeën en inzichten van het Actieplan Consumentenkeuzes zullen worden gebundeld in een publicatie waarmee partijen in de financiële sector toepasbare gedragsinzichten kunnen opdoen, verdeeld over de vijf thema's van het Actieplan Consumentenkeuzes.

In een van de initiatieven van het Actieplan consumentenkeuzes werkt Wijzer in geldzaken samen met het Kenniscentrum Psychologie en Economisch Gedrag en Geldfit aan het project 'Psychologie van hulp vragen'. Om mensen financieel weerbaarder te maken helpt het als iemand al hulp zoekt bij de eerste geldzorgen en die ook aanvaardt. Er zijn echter aanwijzingen dat mensen met beginnende geldzorgen hulp zoeken ervaren als iets voor hulpbehoevenden, waar ze zichzelf niet onder scharen. Veel mensen komen pas in actie als ze flink in de problemen zitten, zelfs als ze zich eerder wel op hulp hebben georiënteerd. Waarom is het zo moeilijk om hulp te vragen, zetten mensen met beginnende geldzorgen inderdaad minder snel door dan mensen met grotere geldzorgen en wat kunnen we doen om preventie beter te laten werken? In de loop van 2023 zullen we de uitkomsten van dit onderzoek gebruiken om die in de praktijk te gebruiken.

Partners

Wijzer in geldzaken is een initiatief van het ministerie van Financiën, waarin partners uit de financiële sector, de wetenschap, de overheid en onderwijs-, voorlichtings- en consumentenorganisaties hun krachten bundelen om financiële fitheid in Nederland te bevorderen.

Partneroverzicht

Autoriteit Financiële Markten

De Nederlandsche Bank

Ministerie van Financiën

Ministerie van Financiën

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

*Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid*

*Nationaal Instituut voor Budget-
voorlichting*

*Nederlandse Vereniging
van Banken*

Pensioenfederatie

VERBOND VAN VERZEKERAARS

Verbond van Verzekeraars

Bijlage I. Inzet Wijzer in geldzaken bij de speerpunten

In de koers die Wijzer in geldzaken in mei 2019 lanceerde gaf het platform aan waar zij zich de komende jaren concreet voor gaat inzetten. Een opsomming van deze inzet staat hieronder.

1. Financieel voorbereid op de toekomst

- De partners van Wijzer in geldzaken zetten zich ervoor in dat alle Nederlanders – en vooral kwetsbare groepen – een buffer hebben voor onverwachte uitgaven.
- De partners van Wijzer in geldzaken zorgen er gezamenlijk voor dat tijdens de jaarlijkse Pensioen3daagse de helft van de 55-plussers actie onderneemt ten aanzien van zijn of haar pensioen.
- Jaarlijks selecteert Wijzer in geldzaken een levensgebeurtenis waarvoor het platform gerichte interventies ontwikkelt, waarvan het effect wordt gemeten. Bij succes worden deze interventies opgeschaald.

2. Structurele aandacht voor financiële vaardigheden op school

- Wijzer in geldzaken zet zich ervoor in dat financiële vaardigheden in het onderwijscurriculum van alle onderwijstypen worden opgenomen.
- Wijzer in geldzaken ontwikkelt en verspreidt op effectieve wijze materialen voor alle onderwijstypen, die binnen en buiten de Week van het geld kunnen worden ingezet. De partners binnen het platform consolideren hun inspanningen in het primair onderwijs en zetten de komende jaren stevig in op de onderbouw van het voortgezet onderwijs om eenzelfde bereik te halen. Daarnaast komt er specifiek aandacht voor het middelbaar beroepsonderwijs.

3. Aandacht voor kwetsbare groepen

- Wijzer in geldzaken brengt middels onderzoek in kaart welke groepen risico lopen op financiële problemen en ontwikkelt op basis hiervan een plan, dat in de jaren erna wordt uitgevoerd.
- Wijzer in geldzaken signaleert knelpunten in het beleid van de overheid en in de praktijk van instellingen die ertoe leiden dat kwetsbare groepen in de problemen komen.
- In het programma Financieel Fitte werknemers besteedt Wijzer in geldzaken extra aandacht aan laaggeletterde werknemers, werknemers met een laag en/of wisselend inkomen en werknemers die te maken hebben met een inkomensdaling (bv. door zorg, leeftijd of life event).

4. Verdere krachtenbundeling

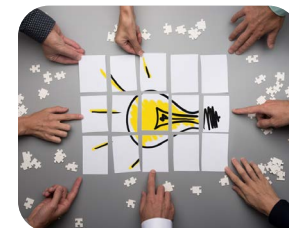
- Wijzer in geldzaken haakt gemeenten en grote werkgevers aan bij Financieel fitte werknemers en zorgt ervoor dat financiële fitheid bij meer werkgevers aandacht krijgt.
- De Week van het geld wordt de komende jaren benut om meer gemeenten aan te haken met een breed palet aan preventie-initiatieven. Met als doel dat ten minste 100 gemeenten zichtbaar meedoen aan de Week van het geld.

- Kennisdeling en netwerkfunctie van Wijzer in geldzaken verder uitbreiden naar concrete activiteiten.
- Binnen de kernprojecten Week van het geld en Pensioen3daagse zijn door de samenstelling van deelnemers/partners steeds meer mogelijkheden om de verbinding te zoeken met het project Financieel fitte werknemers.

5. Innovatie en onderzoek

- Wijzer in geldzaken ontwikkelt – met behulp van de expertise van partners – een instrument om financiële fitheid te meten. Hiervoor wordt een nulmeting gehouden en wordt tweejaarlijks de voortgang gemonitord.
- Wijzer in geldzaken onderzoekt de effectiviteit van interventies en stimuleert partijen om dit ook te doen en hun kennis hierover met elkaar te delen.
- Wijzer in geldzaken vervult een spilfunctie bij het innoveren van interventies ter bevordering van financiële fitheid, door onderzoek te initiëren en uit te voeren en door kennisdeling te stimuleren.

Wijzer in geldzaken

info@wijzeringeldzaken.nl

www.wijzeringeldzaken.nl

[@wijzeringeld](https://twitter.com/wijzeringeld)

www.facebook.com/wijzeringeld

nl.linkedin.com/company/wijzer-in-geldzaken

www.instagram.com/wijzeringeldzaken